

EMBARRAT

25 | 05 - 01 | 06
2021

MUSEU TREPAT
TÀRREGA

MATRIU

Museu Trepat de Tàrrrega
MNACTEC

Diputació de Lleida
La força dels municipis

Mitjans col·laboradors

MATRIU

Absència i presència de la dona a Cal Trepapat

Jaume Espinagosa Marsà, Roser Miarnau Pomés i Glòria Jové Monclús

El Museu Trepapat de Tàrrrega i la Universitat de Lleida (UdL) hem endegat el projecte "Absència i presència de la dona a Cal Trepapat", un procés d'investigació centrat principalment en les absències de les dones a la fàbrica per tal de fer visible el seu paper indirecte però fonamental en el funcionament de Cal Trepapat. Aquest projecte pretén alhora reflexionar sobre el rol de la dona en les estructures patriarcal de la nostra societat.

El projecte està liderat per Glòria Jové Monclús, professora de la Universitat de Lleida, i el director del Museu Trepapat Jaume Espinagosa Marsà i Roser Miarnau Pomés tècnica del mateix museu. Les recerques s'han centrat en el camp de la memòria oral amb diverses entrevistes a esposes, mares o germanes dels treballadors de la fàbrica. L'objectiu de l'estudi és incorporar aquestes veus en la narrativa de la Fàbrica Trepapat i poder-ho transformar en una creació artística que ajudi a donar visibilitat a aquestes històries silenciades durant molt de temps. El treball també es centra en l'actualitat i analitza el paper que té la dona en la nova etapa del Museu Trepapat així com en els diversos esdeveniments culturals que s'hi realitzen.

La iniciativa del Museu i la UdL s'emmarca en el projecte educatiu 'El mu-

seu és una escola' que va néixer el 2015 a la universitat lleidatana arrel de la intervenció de l'obra "El museu és una escola, l'artista aprèn a comunicar-se, el públic aprèn a fer connexions" l'artista uruguaià Luis Camnitzer, obra que forma part de diferents museus del món i que ha estat traduïda per primera vegada al català. El projecte "el museu és una escola" pretén que en l'imaginari de les escoles i els centres educatius, les mestres considerin els museus i els espais d'art i patrimonials un context real d'aprenentatge. El patrimoni i l'art han de permetre l'expansió i la construcció del coneixement conjunt així com esdevenir eina per a la formació docent. Els projectes vertebreren vincles entre educació, cultura, art i territori amb el clar objectiu de transformar la quotidianitat que ens envolta. L'art, en totes les seves expressions, en diferents equipaments i espais comunitaris (museus, espais patrimonials o el carrer), esdevé l'eina central del projecte.

En aquest marc i durant el curs 2020-2021 hem concretat el projecte Matriu que pretén esdevenir un espai híbrid de creació entre l'educació, l'art i el patrimoni.

MATRIU

Escola d'Art i Superior de Disseny Ondara: Projecte Matriu

Mireia Vilalta Blanch, Alba Cuñé Solé, EriK Schmitz Coll, Isaac Calero Cerdán, Esmeralda Lafarga Alfonso, Jeroni Martínez Franch, Marta Agustí Fortuño, Magí Sambola Pijuan

Matriu és per a nosaltres una proposta de creació que ens permet crear nous relats i noves narratives a partir de l'alfabet visual que forma part de l'ADN Trepas gestant-se amb els llenguatges artístics intrínsecs als estudis de l'Escola d'Art i Superior de Disseny Ondara en general i de forma particular als estudis d'Escultura Aplicada a l'Espectacle. Matriu ens dona joc a parlar de gènere i espai, de gènere i objecte, de gènere i història per a fer-ne una amalgama artística. Qualsevol peça de la Fàbrica Trepas és susceptible per donar pas a parlar de la perspectiva de gènere, del rol de la dona,

de la seva identitat i del rol social que se li atorga. Ens permet establir connexions entre el present i el passat, a micro-històries que emergeixen. Durant el procés, i a través de les diferents matèries, aprenem a saber què tenim entre mans, a conèixer les peces, a entendre com són, com s'han realitzat, de quin material es tracta, de quin conjunt en formen part i quina era la seva funció. Aquest concepte d'anàlisi, d'experimentació, de provatura, donen visibilitat al treball en procés dels estudiants, tant en l'àmbit individual com en el col·lectiu.

MATRIU

Taula de treball

Carla Puigderrajols Valls, Marina Sisò, Ramon Sanfeliu Gené, David Fernandez Sans, Carla Abalat, Llorenç Mur Buil, Eulalia Castellarnau Boronat, Eulalia Calzada Balcells, Sara Reig Pensi, Alba Cuñé Solé, Erik Schmitz Coll

Com fa Sean Edwards en l'obra "practice table" de 2010, posem damunt la taula de treball eines, petites peces, engranatges o utilitats de les màquines agrícoles Trepac presents en l'interior de les naus de la fàbrica. Aquest artista investiga el potencial escultòric de la quotidianitat d'una obra, incloent-hi objectes que han estat present durant el procés de creació, d'aquesta forma quan acaba un treball, posa damunt de la taula tot allò que ha estat necessari per a realitzar-lo. "Les taules de pràctiques o taules de treball" presenten una sèrie d'objectes que han sortit de l'estudi de l'artista per entrar en una segona

fase de valoració per part de l'espectador, explorant el que l'obra pot arribar a esdevenir. Cada una d'aquestes peces industrials que estan en la taula de treball s'han anat seleccionant fruit d'una prospecció en l'interior dels magatzems de la fàbrica i en les naus pendents d'obrir-se al públic i són peces que formen part d'un procés interromput i finalitzat fa anys quan la fàbrica va parar la seva activitat industrial. Aquestes peces són el punt de sortida per començar a crear noves narratives perquè com afirma Jean Bennet els objectes tenen vitalitat, tot que siguin considerats inerts.

MATRIU

Parar la Taula

Sara Reig Pensí, Magí Sambola Pijuan

La "taula de treball" i la "taula parada" ens permet fer un pas mostrant el nostre marc de recerca en dos àmbits aparentment contraposats, però que estan forçats a entrar en diàleg : el món del treball masculí a la fàbrica i el món del treball femení a casa; dues atmosferes contraposades d'ordre, pulcrituds, olors i matèries distintes. Allò visible d'allò no visible, el públic del privat. Els valors associats i les mútues absències hi són visualment representades per la dicotomia de materials, colors, olors i disposicions.

L'artista Olga Olivera ens alerta que al segle XIX es va vincular la higiene a la moral, proposant no sols la neteja dels cossos, sinó una sola manera de viure. Una vida neta implicava un model de família religiosa, blanca, heterosexual, monògama, amb una sexualitat dirigida a la reproducció. En la seva obra així ens ho recorda:

Sabó de no rentar,
d'embrutar,
d'empastifar,
d'ensutzar,
d'emporcar,
d'enllordar,
de pol·luir,
d'emascarar,
d'ensutjar,
de tacar,
d'embrutir,
d'ensutzeir,
de porquejar,
d'emmerdar,
d'enllefiscar...

Acte de subversió, de rebel·lió,
d'antineteja.

MATRIU

VIDA Trepat

Marina Sisó Pelegrí, Carla Puigderrajols Valls, Erik Schmitz Coll

El cub és un element geomètric que de manera simbòlica ens vincula amb diversos aspectes de la fàbrica de Cal Trepat. És la síntesi que obtenim de posar en valor eines, espais, mitjans emprats en la fàbrica. La matriu per a realitzar els motlles, la nau per a cada tasca de la fàbrica, els prestatges i elements d'emmagatzematge en són alguns exemples. El cub representa en definitiva el marc tridimensional que engloba la representació de la fàbrica, un espai quadriculat, racional, de gènere masculí, amb el que hi interactua la dona, d'una manera orgànica i menys evident, però també molt present. Ens connecta directa-

ment amb la concepció de Cub blanc de Brian O'doherty que ens condueix a espais en que solament es pot viure d'una única manera: d'acord amb les metanarratives generades pel poder. El repte es transformar la fàbrica/cub blanc en un espai d'aprenentatge, i fer-ho implica l'activació de processos de participació i empoderament dels públics que converteix aquests espais en espais totals, en espais oberts al esdevenir i a la realitat espai-temporal emergent. Tot això permetrà crear i construir significats en funció dels participants i de les accions que s'hi vagin concretant.

MATRIU

Atmosfera arquitectònica -19

Sara Embún Hernandez i Esmeralda Martínez Franch

Dibuix a carbonet on l'atmosfera i la definició de les línies que ressegueixen les formes arquitectòniques donen cabuda a un espai de treball on l'art l'omple de llums i ombres. Seguint a Sumartojo & Pink volem aprendre en atmosferes (in), sobre les atmosferes (about) i a través de les atmosferes (through). En essència la fàbrica esdevé un espai en silenci de treball on el cos parla, un cos que segons Barbara Wolf és un òrgan on la percep-

ció i la relació és amb un mateix i amb l'entorn. El dibuix ens fa estar atents als petits detalls, ens permet apropar a realitats silenciades, ja que és una eina per resoldre problemes, ens permet visualitzar idees, analitzar-les, crear-les i compartir-les. Vladimir Nabokov va dir: "no penso amb paraules, penso amb imatges". El dibuix com un mitjà de coneixement, de llenguatge i de narració.

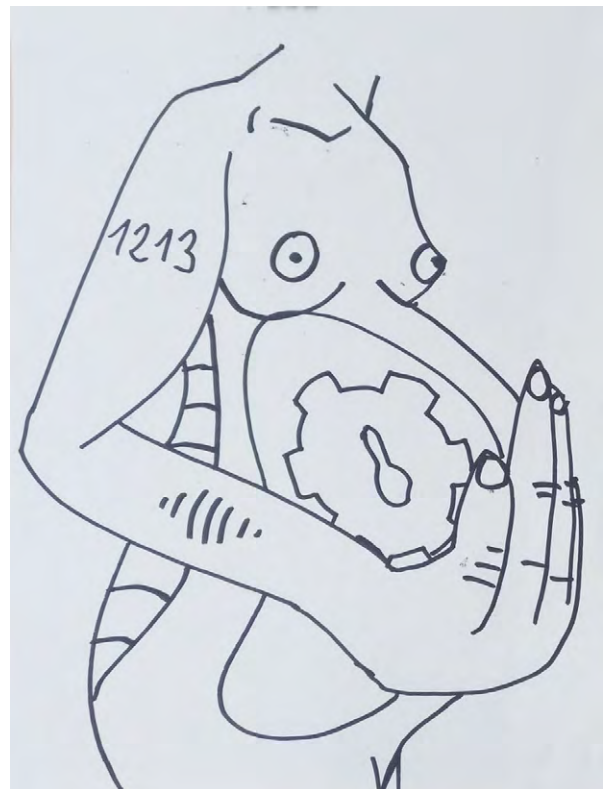
MATRIU

Anatomia Trepapat -19

Carla Abalat Lucas, Marina Sisó Pelegrí i Esmeralda Lafarga Alfonso

L'anusador de la lligadora és un petit element mecànic format d'engranatges i vis sense fi que dins la màquina es posiciona com a element que fineix la feina i dona sentit a tota la màquina. L'anusador uneix finalment la garba de cereal, li dona forma i estructura unificada per ja depositar-la fora del procés com a element acabat. Aquest anusador forma un cos de moviment i acció que és posa en diàleg amb l'anatomia femenina. Partint de Welcome to the Museum: Anatomicum

escrit per Jennifer Z Paxton i il·lustrat per Katy Wiedemann on es repassa de forma metòdica tots els sistemes que formen part del cos humà, fent molt èmfasi als engranatges que sustenten els propis aparells, hem fet un paralelisme incorporant engranatges de la fàbrica Trepapat a la figura humana, com a pas previ per repensar la proposta que Deleuze i Guattari que ens fan acotant el terme 'El cos sense òrgans', cossos emplaçats a estar fora de les normes.

MATRIU

Motriu -19

Carla Puigderrajols Valls, Ramon Sanfeliu Gené, Llorenç Mur Buil, Eulalia Castellarnau Boronat, Eulalia Calzada Balcells, Sara Reig Pensí, Jaume Giribet Garriga, Alba Cuñé Solé, Erik Schmitz Coll

L'anusador, aquest aparell que expulsa la garba de cereal, el trobem disseccionat en peces que conformen el seu mecanisme. Aquests petits engranatges queden situats ben a prop de la matriu femenina. Set petites escultures femenines nues aparentment mostrades de forma còmoda en tota la seva vulnerabilitat, sostenen a la seva falda cada una d'aquestes peces que formen part del mecanisme de l'anusador de la màquina lligadora Trepat. Formen part de la peça tots aquells materials i eines que han estat indispensables durant el procés de creació.

Con afirmava la Teresa Prim Pons, neta de Pere Pons qui va crear una cooperativa a El Porvenir de Juneda que va permetre mecanitzar el camp amb les màquines Trepat; la introducció de les màquines en la feina dura del camp, va portar a l'interès per introduir mecanització en les feines dures de la casa.

"Doncs si, una rentadora...van venir els fogons de petroli d'aquells quadradets ... allò ja va ser un canvi...i després va venir la cuina econòmica amb el seu forn i recordo les espatlletes al forn".

MATRIU

Publicitem

Marta Palou Mena, Rafaella Maia Jose Pires, Isach Calero Cerdán

El cartellisme connecta amb un grafisme present a Cal Trepapat. Aquí, els elements compositius de color, tipografia i textura adquireixen especial rellevància, alhora que es complementen amb el tractament fotogràfic, des de l'experimentació en l'aplicació impresa d'una trama molt característica, passant per les escales de grisos

fins a la integració global d'identitat de marca en una promoció que busca, d'una banda, la pàtina d'una rudesia quotidiana sovint emprada en aquells temps i, d'altra, l'apropament d'aquesta vertiginosa indústria amb la dulcificació del cromatisme i la il·lustració.

MATRIU

Performance -10

Carla Puigderrajols Valls, Marta Agustí Fortuño, Alba Cuñé Solé

Basats en O'Loughlin a l'intentar parlar sobre el cos, un s'enfronta immediatament al problema del llenguatge que s'utilitza habitualment per descriure la nostra experiència amb el cos. La dificultat es revela quan, com a ésser humà individual, pretenc simultàniament tenir un cos, al mateix temps que reconec en algun sentit fonamental: soc un cos. Un cos que transita, un cos que evoluciona, un cos que fuig de la norma... Cossos travessats pels afectes, sensacions, percepcions, vivències, experiències; es

tracta de passos, d'esdevenirs, de pujades i caigudes, de variacions contínues de potència que van d'un estat a un altre, és el que coneixem per afectes. Un cub elaborat a partir de ferros Trepap amb restes de pintura vermella provinent de les màquines Trepap, constitueixen l'escenografia inicial que exigeix traçar punts de fuga a la cerca de noves possibilitats. Deleuze & Guattari utilitzen la metàfora del rizoma on són possibles múltiples connexions, per explorar noves possibilitats de creixement.

MATRIU

Cinètica

Llorenç Mur Buil, Erik Schmitx Coll

Peça en procés de treball, podem visionar una part del seu funcionament. Obra cinètica, escultura en moviment, que segueix l'art robòtic de Theo Jansen. L'artista ens convida a crear noves Strandbeest, a deixar-les que evolucionin en els seus recorreguts cinètics

i que s'extingeixin i acabin convertits en fòssils. Aquesta idea ens sedueix, ens emociona poder deixar-la viure en l'exterior del paisatge Trepapat. Nous camins, noves cinètiques més enllà dels antics patrons.

Museu Trepat de Tàrraga
MNACTEC